

תקציר האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים

בנושא:

**השפעת פעילותה של רשות הפטנטים
הישראלית על התעשייה המקומית ועל
קידום פעילות מו"פ בישראל**

שאלות המחקר העיקריות שבהן התבקשה הוועדה לעסוק הן אלה:

1. האם רשות הפטנטים מהווה מנוע צמיחה לכלכלת ישראל ואם כן, אילו מבין פעילויות הרשות השונות, החדשות וגם הקיימות, תורמות או עשויות לתרום לצמיחת כלכלת ישראל וכיצד?
2. מהי המשמעות הכלכלית של ההחלטה על פתיחת שערי רשות הפטנטים כרשות חיפוש בין-לאומית למבקשים מחו"ל בראיה כלכלית לאומית ובין-לאומית?
3. מהו הפוטנציאל הטמון ברשות להעסקת מדענים, ביניהם תושבים חוזרים, בני מעוטים ותושבי פריפריה?
4. מהי המשמעות הכלכלית והמשקית של עיכוב בהשלמת רישום זכויות קניין תעשייתי ושל רישום זכויות שאינן תואמות את הדין?

במהלך שנת 2016 קיימה הוועדה 12 פגישות (לפי הפירוט בטבלה המופיעה למטה).
 אולם, לאחר בחינה של שאלות המחקר ושל המידע הקיים ולאור הדיונים והפגישות עם נציגי
 גופים מייצגים אשר באים במגע עם רשות הפטנטים, הגיעה הוועדה למסקנה כי אין בידה מידע
 וכלים מספקים לבחינת שאלת המחקר המרכזית שבה התבקשנו לעסוק ("האם רשות הפטנטים
 מהווה מנוע צמיחה לכלכלת ישראל? ואם כן, אילו מבין פעילויות הרשות השונות, החדשות וגם
 הקיימות, תורמות או עשויות לתרום לצמיחת כלכלת ישראל וכיצד?"). לכן, הוחלט כי הוועדה
 תסכם את פעילותה בתקציר המסכם את המלצותיה, שלגביהן יש מקום לבחון המשך מחקר/
 בדיקות בתוך רשות הפטנטים (מרוכזות בהמשך). **פירוט פגישות הוועדה:**

תאריך	נושא
1. 2 בפברואר	ישיבת היכרות ודיון ראשוני בנושאים שבהם תעסוק הוועדה
2. 9 בפברואר	שיחה בין פרופ' אלחנן הלפמן לפרופ' מארק שנקרמן, חוקר בתחום הכלכלה מביה"ס לכלכלה בלונדון
3. 11 בפברואר	פגישה עם ח"כ פרופ' מנואל טרכטנברג
4. 11 בפברואר	פגישה עם ד"ר מולי בן צבי, לשעבר סמנכ"ל בחטיבת הכספים של "טבע"
5. 1 באפריל	פגישה עם עו"ד אסא קלינג, ראש רשות הפטנטים הישראלית
6. 20 באפריל	ביקור ברשות הפטנטים
7. 5 במאי	פגישה לסיכום ביניים ומבט להמשך פעילות הוועדה
8. 30 במאי	פגישה עם עו"ד דוד קאפוס (David Kappos), לשעבר ראש רשות הפטנטים האמריקנית, בשנים 2009–2013
9. 15 ביוני	פגישה של מרכז הוועדה ד"ר מני קירמה עם "הרשות לחדשנות"
10. 13 ביולי	ועידת חוזי (וידאו קונפרנס) עם פרופ' קרסטן פינק (Carsten Fink), הכלכלן הראשי של WIPO
11. 18 באוגוסט	פגישה עם עורכי הפטנטים ד"ר אילן כהן ועו"ד טל בנד
12. 8 בספטמבר	פגישה עם פרופ' שלמה נמרודי וד"ר שולמית הירש ("רמות", חברת המסחור של אוניברסיטת תל אביב)

ריכוז המלצות הוועדה:

כאמור, הוועדה הגיעה למסקנה כי אין בידה לבחון את השאלה המרכזית כפי שנוסחה. עם זאת במהלך הדיונים עלו מספר סוגיות שהוועדה סבורה כי ראוי לבחון אותן עוד, במסגרות מתאימות אחרות. אלה הן בתמצית:

1. **משפטיים:** חוק הפטנטים ראוי לבחינה יסודית. התיקונים שנעשו בו לאורך השנים היו תוצאה של הצטרפות ישראל לאמנות בין-לאומיות שונות או קשרים בין-לאומיים אחרים של ישראל, וכמעט שלא מתוך בחינת הצרכים המקומיים. אנו סבורים כי ראוי שהיחידה המתאימה במשרד המשפטים תבחן את הסוגיה. נצביע במיוחד, על הנושא של התנגדויות לפטנטים (pre grant לעומת post grant) כסוגיה שראויה לבחינה מעמיקה.
2. **מחקר ברשות הפטנטים:** הוועדה סבורה שיש להקים מחלקת מחקר פנימית בתוך רשות הפטנטים, כדי שתוכל לאסוף מידע על פעילות הרשות ולנתחו לשימוש ראש הרשות ומשרדי ממשלה אחרים ולצורך הנגשתו לציבור. כיום יש ברשות מחקר פנימי שראוי לעגנו באופן קבוע. ראוי שיחידת מחקר פנימית כזו תשתף פעולה עם חוקרים מהאקדמיה, בדומה ליחידות מחקר ציבוריות אחרות, בין בדרך של הנגשת מידע ובין בדרך של שיתוף פעולה מחקרי ממש. נציע גם לבחון אפשרות למימון מחקרים אקדמיים על ידי הרשות, במתכונת דומה לפעילות של מדענים ראשיים במשרדי ממשלה.
3. **שוק עורכי הפטנטים:** הוועדה לא בחנה את השוק הזה לעומקו, אולם במהלך הדיונים התברר כי בישראל מדובר בשוק קטן למדי, והרושם שמתקבל הוא שזהו שוק ריכוזי למדי. מאפייני השוק ראויים לבחינה, כדי לשקול האם יש צורך בהסדרתו.